

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների մասին

Ընդհանուր տեղեկություն հաստատության մասին

Հաստատության լրիվ անվանումը	Երևանի «Հայբուսակ» համալսարան
Կրճատ անվանումը	ԵՀՀ
Գործունեության հասցեն	ՀՀ, ք. Երևան, 0038, Արեւյան 6
Նախորդ հավատարմագրման մասին որոշումը և ժամկետը	Հավատարմագիր N 122, 2004թ. Առանց վավերականության ժամկետի

ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ՀԻՄՔԸ

«Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամը (այսուհետ՝ ՈԱԱԿ), ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 978-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգով, «ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ, «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգով՝ ՈԱԱԿ-ի ներկայացուցիչների, փորձագիտական խմբի, գործընթացի ՈԱԱԿ համակարգողի մասնակցությամբ քննարկեց Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի կողմից ներկայացված ինքնավերլուծության, փորձագիտական զեկույցի, զեկույցում նշված թերությունների վերացման մասին Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի գործողությունների ծրագրի և այդ ծրագրի վերաբերյալ փորձագիտական խմբի կարծիքի հիման վրա կազմված Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների վերաբերյալ ՈԱԱԿ-ի եզրակացության նախագիծը:

Քննարկման արդյունքում ամրագրեց հետևյալը.

Հավատարմագրման գործընթացի հիմնական փուլերն իրականացվել են հետևյալ ժամկետներում.

ղիմում-հայտի ներկայացում՝	13 մայիս 2013
բուհի ինքնավերլուծության ներկայացում՝	13 դեկտեմբեր 2013
փորձագիտական այցի իրականացում՝	21-23 ապրիլ 2014՝ զլխամաս, 25-26 ապրիլ 2014՝
«Շիրակացի» մասնաճյուղ	
փորձագիտական զեկույցի ներկայացում՝	02 սեպտեմբեր 2014
թերությունների վերացման ծրագրի ներկայացում՝	29 սեպտեմբեր 2014

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

Փորձաքննությունն իրականացրել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը¹: Գնահատումը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ հաստատված ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման 10 չափանիշներով²:

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՎՆԱՐԿ

Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանը (ԵՀՀ) հիմնադրվել է 1990թ.՝ դառնալով Հայաստանի Հանրապետության առաջին մասնավոր բուհերից մեկը: Որպես կրթական, գիտամշակութային հաստատություն՝ բուհն իր հիմնական առաքելությունն է սահմանել գիտելիքի ստեղծումը, փոխանցումը և տարածումը ՀՀ ՈԱՇ-ով սահմանված բակալավրի և մագիստրոսի կրթական աստիճանների շրջանակում իրականացնելով ուսուցում 15 կրթական ծրագրերով, որոնցից հատկապես կարևորում է բժշկագիտությունը, տնտեսագիտությունը, դիզայնը, մանկավարժությունը, իրավագիտությունը:

Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանն անցել է հավատարմագրում մինչ 2011 թվականը գործող պետական հավատարմագրման չափանիշների և կարգի համաձայն:

ԵՀՀ-ը 2009թ. ստեղծել է Որակի ապահովման կենտրոն, 2010 թ.-ին՝ Շրջանավարտների աշխատանքի տեղավորման և կարիերայի կենտրոն, 2011թ.-ին՝ Միջազգային կապերի վարչություն: Վերոնշյալ կառուցվածքային համալրումները նպաստել են հաստատության ինստիտուցիոնալ զարգացմանը, կրթության որակի ապահովման մի շարք մեխանիզմների ներդրմանը, ինչպես նաև որակի ներքին ապահովման համակարգի աշխատանքի ինքնազնադատման որոշակի փորձի ձեռքբերմանը:

ԵՀՀ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքները հիմնականում համադրելի են «Հայաստանի Հանրապետության կրթության որակավորումների ազգային շրջանակում» բակալավրի և մագիստրոսի մասնագիտական հմտություններին ու կարողություններին ներկայացվող պահանջներին: Որպես իր գործունեության ընդհանրական նպատակ և արդյունք՝ համալսարանը հետապնդում է «գիտելիք – կարողություն – հմտություն» միասնական կապի ապահովումը՝ նպատակամիտված աշխատաշուկայում մրցունակ մասնագետների ձևավորմանը:

Համալսարանում իրականացվող հետազոտությունների արդյունքները մեծ մասամբ էական կիրառական նշանակություն չունեն, սակավ արդյունավետ են գիտահետազոտական աշխատանքներում ուսումնառողների ներգրավման գործող մեխանիզմները: Բուհի ամբիոնների մեծ մասում թույլ է դասավանդման և հետազոտության միջև կապը: Հիմնականում ուսանողների վարձավճարներից ձևավորվող ֆինանսական ռեսուրսները մեծ մասամբ ծախսվում են ընթացիկ ծախսերի կատարման համար և չեն ծառայում գիտահետազոտական գործունեության խրախուսման, դասավանդողների երիտասարդ սերնդի մասնագիտական աճի կամ դասավանդողների շարունակական որակական կատարելագործման ռազմավարական խնդիրների լուծմանը:

¹ Հավելված 1՝ Փորձագիտական խմբի կազմը

² Հավելված 2՝ Ամփոփ գնահատում

Անբավարար միջոցներ են հատկացվում նաև միջազգային համագործակցության համար, ինչը վտանգում է ոլորտի կայունությունը, ուսանողների և դասախոսների միջազգային շարժունությունը: Վերջին տարիներին ՀՀ բարձրագույն կրթության ոլորտում տեղ գտած զարգացումների պայմաններում համալսարանում ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության ձևավորված մեխանիզմները չեն ապահովել դիմորդների կայուն հոսք, հատկապես՝ բակալավրիատի առկա ուսուցման համակարգում: ԵՀՀ-ը բակալավրիատի ուսանողների թվաքանակի կրճատումը փորձել է փոխհատուցել հեռակա ուսուցման ընդլայնմամբ: Համալսարանը դեռևս համակողմանիորեն չի գնահատել կրթական, խորհրդատվական, վարչական և այլ ծառայությունների որակի ապահովման մեխանիզմների արդյունավետությունը. գլխավոր պատճառը՝ ներքին և արտաքին շահակիցների հետ հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմների անկատարությունն է:

Համալսարանի ենթակառուցվածքներն ու մարդկային ռեսուրսները հիմնականում բավարար են առաքելության ու ռազմավարական խնդիրների լուծման համար: ԵՀՀ-ի պրոֆեսորադասախոսական կազմում գերակշռում են բազմափորձ ու հմուտ դասավանդողները, ովքեր իրենց մասնագիտական ներուժով համապատասխանում են կրթական ծրագրերի նպատակների իրականացմանը: 2012-2013 ուստարում համալսարանում դասավանդել է 154 դասախոս, որոնցից 78-ը (ավելի քան 50 տոկոսը) հիմնական աշխատողներ են, իսկ 93-ն (60 տոկոսը) ունեն գիտական աստիճան: Սակայն ուսանողների թվաքանակի անկման պայմաններում համալսարանում կրճատվում է նաև պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմը: Ցածր աշխատավարձը և մասնագիտական առաջընթացի ոչ բավարար խթանները բարդացնում են երիտասարդ և որակյալ մասնագետների ներգրավման խնդիրը, և այս գործոնը կարող է կրթության որակի հետագա բարելավման լուրջ ռիսկեր ծնել:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի զգալի մասը ներգրավված է գիտահետազոտական աշխատանքներում, սակայն սահմանափակ են հնարավորությունները հրատարակելու օտարերկրյա գրախոսվող պարբերականներում, մասնակցելու արտասահմանում կազմակերպվող միջազգային գիտաժողովներին: Միջազգային փորձառություն ունի դասախոսական կազմի աննշան մասը: Համալսարանն իր առջև խնդիր է դնում բարձրացնելու՝ հատկապես փորձառու պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի շրջանում, համակարգչային ծրագրերի և օտար լեզուների տիրապետման մակարդակը, ինչը միջազգայնացման և որակական առաջընթացի ապահովման կարևոր գրավական է: Համալսարանն իր գործունեության թափանցիկությունը և հասանելիությունն ապահովելու նպատակով փորձում է կիրառել մի շարք մեխանիզմներ, այդ թվում՝ սեփական կայքէջի հնարավորությունները, սակայն դեռևս չունի արտաքին շահակիցների կարիքների վերհանման բավարար հիմքեր և գործիքներ, հասարակությանը հաշվետու լինելու պաշտոնապես հաստատված քաղաքականություն և ընթացակարգեր: Սա հանգեցրել է հետադարձ կապի ոչ բավականաչափ արդյունավետ պրակտիկայի ձևավորման:

Համալսարանը ձգտում է կանոնակարգել ու խթանել արտաքին կապերի զարգացման և միջազգայնացման գործընթացները՝ պլանավորելով գործընկերային համագործակցության որոշակի ծրագրեր, սակայն նախատեսված քայլերը հիմնականում կրում են հայեցակարգային բնույթ, ամրագրված չեն համապատասխան աշխատանքային նախագծերով, իսկ նյութական և ֆինանսական ռեսուրսները դեռևս անբավարար են ուսումնառողների և դասավանդողների միջազգային շարժունության պատշաճ մակարդակ ապահովելու համար:

Համալսարանում կարևորվում է կրթության որակը և որակի ապահովումը, ինչն առայժմ բխում է ոչ այնքան բուռն կառավարման համակարգի կատարելագործման ներքին անհրաժեշտությունից,

որքան արտաքին պահանջներից: Բուհը տրամադրում է մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ որակի ապահովման գործընթացների կազմակերպման ու կայացման համար՝ թեև այդ գործընթացները հստակ կանոնակարգված ու պլանավորված չեն: Որակի ապահովման ներքին համակարգը դեռևս կայացման փուլում է. ձևավորվել են որակի ապահովման համապատասխան կառույցներ, մշակվել են որոշ ընթացակարգեր, սակայն անբավարար է ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավվածությունը համակարգում, իսկ հիմնական մեխանիզմները դեռևս պետք է ձևավորվեն:

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ

1. Համալսարանում գործում է կառավարման կանոնակարգված համակարգ, առկա են ՄԿԾ-ների իրականացման խնդիրների լուծմանը ծառայող ֆունկցիոնալ ստորաբաժանումներ:
2. Կրթական ծրագրերի բաղադրիչները՝ ուսումնական պլանները և առարկայական ծրագրերը համապատասխանում են ՀՀ պետական կրթական չափորոշիչներին: Ներդրվել են կրեդիտների կուտակման և փոխանցման, ինչպես նաև գնահատման նոր՝ բազմագործոնային համակարգեր:
3. Համալսարանում առկա է իր առաքելությանը և կրթական ծրագրերին համապատասխան պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմ՝ կադրային, մասնագիտական որակներին ներկայացվող որոշակի պահանջների առաջադրմամբ:
4. Համալսարանն ապահովված է սեփական ուսումնական շենքերով ու կրթական միջավայրի ձևավորմանը նպաստող ենթակառուցվածքներով, այդ թվում՝ բազային պոլիկլինիկայով և ուսումնական բազաներով:
5. Համալսարանն ունեցել է և կարող է շարունակել ավանդական և այլընտրանքային բժշկության գծով մասնագետների պատրաստումը՝ որպես մրցակցային առավելություն:

ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐ

1. Համալսարանի առաքելության, Ռազմավարական ծրագրերի, ՄԿԾ-երի մշակման գործընթացներում շահակիցների, հատկապես՝ արտաքին, անբավարար ներգրավվածությունը,
2. ֆինանսների տնօրինման քաղաքականության և ընթացակարգերի, ինչպես նաև մշտադիտարկման մեխանիզմների բացակայությունը,
3. շահակիցների շրջանում անցկացվող հարցումների արդյունքների վերլուծության և ամփոփման մեխանիզմների անկատարությունը,
4. հետազոտական աշխատանքներում ուսանողների ոչ բավարար ներգրավվածությունը, հետազոտական գործունեության և ուսումնառության թույլ կապը,
5. պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակների զարգացման սահմանափակ հնարավորությունները,
6. հետազոտական գործունեության, մասնագիտական առաջընթացի, արտաքին կապերի զարգացման համար ֆինանսական միջոցների անբավարարությունը, միջազգային գիտահետազոտական նախագծերում համալսարանի չընդգրկվելը,
7. համալսարանի հասարակական պատասխանատվության ու հաշվետվողականության ապահովման մեխանիզմների բացակայությունը,
8. որակի ապահովման գործընթացներում բուհի ստորաբաժանումների և արտաքին շահակիցների ներգրավվածության ցածր աստիճանը:

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Առաքելություն և նպատակներ.

1. հստակեցնել բուհի առաքելությունը, ռազմավարական նպատակներն ու խնդիրները՝ դրանցում ներառելով համալսարաններին ներհատուկ գործունեության երեք հիմնական

ռյուրտները /կրթություն, հետազոտություն և ծառայությունների մատուցում հասարակությանը/,

2. մշակել «Ռազմավարության քարտեզ», որը հստակորեն կարտացոլի բուհի տեսլականը, առաքելությունը, ռազմավարական նպատակները և խնդիրները, առանցքային արժեքները, ակադեմիական միջավայրը, գործողությունների պլանները, կատարողականի ցուցիչները՝ հաշվի առնելով ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքները,
3. փոխկապակցել համալսարանի առաքելությունը, ռազմավարական ծրագիրը և ֆինանսական պլանը:
4. վերաձևակերպել առաքելությունը և ավելի հստակ դարձնել՝ ակնկալվող վերջնարդյունքների մակարդակում,
5. ռազմավարական պլանում ներառել ռազմավարական նպատակների ձեռքբերման գնահատման ցուցիչներ, որոնք ռազմավարական պլանն ավելի հստակ կդարձնեն, իսկ նպատակների իրականացմանը միտված հաջորդ գործողությունները՝ հնարավոր,
6. ուսումնառության վերջնարդյունքների մակարդակում հստակ տարանջատել մասնագիտությունների և մասնագիտացումների կրթական ծրագրերը,
7. բարելավել շահակիցների (հատկապես արտաքին) ներգրավվածությունը,
8. վերլուծել շահակիցների ներգրավման արդյունավետությունը՝ հատուկ շեշտադրում կատարելով շրջանավարտների և աշխատաշուկայի ներկայացուցիչների ներգրավվածությանը:

Կառավարում ու վարչարարություն.

1. բուհի կազմակերպական կառուցվածքում կատարել Կանոնադրությունից բխող համապատասխան ճշգրտումներ,
2. մշակել բուհի էթիկայի կանոններ և որոշումների կայացման ընթացակարգերը համապատասխանեցնել դրանց,
3. ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր՝ համալսարանի կրթական և այլ գործունեության համար մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսների համապատասխանության վերաբերյալ,
4. հստակեցնել կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պլանների նպատակները, բովանդակությունը և իրականացման մեխանիզմները,
5. կատարել համալսարանի գործունեության վրա ազդող գործոնների համակարգված վերլուծություն,
6. որոշումների կայացման գործընթացը դարձնել ավելի թափանցիկ (մասնավորապես՝ մասնաճյուղի շահակիցների համար),
7. կառավարման տարբեր մակարդակներում ներդնել որակի կառավարման սկզբունքով համակարգված գործընթացներ:

Մասնագիտության կրթական ծրագրեր.

- 1) վերանայել համալսարանի ՄԿԾ-ները՝ կիրառելով որակի կառավարման սկզբունքը՝ «պլանավորում-իրականացում-ստուգում-բարելավում»,
- 2) հստակ տարանջատել առանձին ՄԿԾ-ների վերջնարդյունքները բակալավրիատի և մագիստրատուրայի կրթական աստիճաններում,
- 3) հստակեցնել ՄԿԾ-ների վերջնարդյունքների գնահատման ընթացակարգերն ու մեխանիզմները,

- 4) ներդնել ուսումնառության և դասավանդման ուսանողակենտրոն արդիական մեթոդներ,
- 5) մշակել և ներդնել դասավանդողների և ուսումնառողների ակադեմիական շարժունությանը նպաստող ՄԿԾ-ներ, ուսումնական պլաններ և առարկայական ծրագրեր:

Ուսանողներ.

1. վերլուծել ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության գործող ընթացակարգերի ու մեխանիզմների արդյունավետությունը և դրա հիման վրա մշակել բարելավումների պլաններ,
2. ներդնել ուսանողների կարիքների բացահայտման հստակ մեխանիզմներ,
3. մշակել ուսանողներին օժանդակություն և ուղղորդում տրամադրելու նպատակով վարչական աշխատակազմին դիմելու հստակ կանոնակարգ, ուսանողների իրավունքներն ու պարտականություններն արտացոլող փաստաթուղթ,
4. վերլուծել ուսանողների իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմների արդյունավետությունը,
5. պարբերական դարձնել լրացուցիչ պարապմունքներն ու խորհրդատվությունները՝ մշակելով համապատասխան ժամանակացույց,
6. ընդլայնել կապը և համագործակցությունը մասնագիտական ոլորտների հետ՝ ուսանողների մեջ ավելի շատ գործնական հմտություններ և կարողություններ ձևավորելու նպատակով,
7. ներդնել ուսանողներին հետազոտական աշխատանքներում ներգրավելու մեխանիզմներ,
8. ուսումնասիրել աշխատաշուկայի պահանջները և դրանց արդյունքներն ուղղորդել կրթական համապատասխան բարեփոխումներ կատարելուն,
9. ներդաշնակեցնել համալսարանի և մասնաճյուղի կարիերայի և որակի ապահովման կենտրոնների աշխատանքները:
10. խրախուսել և պաշտոնականացնել առանձնահատուկ կարիքներ ունեցող և հաշմանդամ ուսանողների ներգրավվածությունը համալսարանի կառավարման մարմիններում,
11. գնահատել ուսանողների կարիքների բացահայտման մեխանիզմների արդյունավետությունը,
12. գնահատել՝ որքանով են լրացուցիչ դասընթացներն ու պրակտիկաները նպաստում ակնկալվող որակավորումների ձևավորմանը,
13. մշակել հստակ պաշտոնական ընթացակարգ և ժամանակացույց, ինչը կօգնի ուսանողներին դիմել վարչական անձնակազմին իրենց խնդիրներով,
14. փոխկապակցել ուսանողների և դասախոսների հետազոտական գործունեությունը և գնահատել հետազոտական գործունեության արդյունավետությունը,
15. ուսումնասիրել ուսանողների իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմների արդյունավետությունը և վերլուծել վերջիններիս ազդեցությունը:

Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ.

1. մշակել ատեստավորման, փոխադարձ գնահատումների, կատարողականների վերլուծության, երիտասարդ դասախոսների ուղղորդման, որակավորման բարձրացման, խրախուսման և այլ ընթացակարգեր, որոնցով հնարավոր կլինի ավելի հստակ գնահատել պրոֆեսորադասախոսական, ուսումնաօժանդակ և վարչական անձնակազմի մասնագիտական որակների համապատասխանությունը ՄԿԾ-ների նպատակներին և ակնկալվող արդյունքներին,
2. մշակել համալսարանի, ֆակուլտետների, կրթական ծրագրերի մակարդակներում պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի մասնագիտական որակների բարելավման պլաններ,

3. վերլուծել պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի հոսունությունը մի քանի տարիների կտրվածքով՝ անձնակազմի կայունությունն ապահովող մեխանիզմների արդյունավետության գնահատման նպատակով,
4. բարձրացնել պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի օտար լեզուների իմացության մակարդակը՝ նրանց միջազգային շարժունությունը խթանելու նպատակով:

Հետազոտություն և զարգացում.

1. հստակեցնել հետազոտական ոլորտում համալսարանի հետաքրքրությունների ու հավակնությունների կենսագործման քաղաքականությունը բուհի ռազմավարական ծրագրում,
2. մշակել հետազոտական ոլորտի հստակ ձևակերպված միջնաժամկետ ու կարճաժամկետ ծրագրեր,
3. ձևավորել հետազոտությունների ու նորարարությունների զարգացմանը միտված արդյունավետ գործելակերպ,
4. մշակել հետազոտական գործունեության միջազգայնացման քաղաքականություն,
5. մշակել բուհում հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմներ,
6. վերանայել և մասնավորեցնել համալսարանի հետազոտության ռազմավարությունը,
7. ընդլայնել հետազոտական գործունեությունը՝ ջանքերը կենտրոնացնելով հիմնականում գերազանցության կենտրոնների սահմանափակ քանակի վրա՝ ներառելով Հայաստանի և վերջինիս սահմաններից դուրս գտնվող այլ համալսարանների և կրթական կենտրոնների ներդրումները: Այս կենտրոնները կարող են խթանել նորարարությունը և հանդես գալ որպես հիմնաքար հետազոտում դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների մշակման գործընթացում: Այս մոտեցումը հնարավոր է ներդնել բազմառարկայական ծրագրերի միջոցով, ինչպես նաև խրախուսվում է որդեգրել կրթական ծրագրի մշակման այս առավել ժամանակակից մոտեցումը՝ ավելի շատ հորիզոնական ինտեգրում ապահովելով,
8. որդեգրել քաղաքականություն, որը նպատակաուղղված կլինի հետազոտական գործունեության համար արտաքին աղբյուրներից եկամուտների մեծացմանը,
9. մեծացնել միջազգային բարձր վարկանիշ ունեցող ամսագրերում հրապարակումների քանակն ու բարելավել որակը՝ համալսարանի տեսանելիությունն ապահովելու նպատակով,
10. մշակել հետազոտության ռազմավարության իրականացման և որակի վերահսկման գործիքներ,
11. մշակել քաղաքականություն, որով կհավաստի, որ հետազոտությունը դարձել է ուսումնառության էական մեթոդ ակադեմիական կրթության մեջ: Համապատասխան կրթական մակարդակներում ուսանողների վերապատրաստումը հետազոտության և գիտական մտածողության ուղղությամբ պետք է դառնա բոլոր կրթական ծրագրերի բաղկացուցիչ մաս:

Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ.

1. մշակել ֆինանսական ռեսուրսների նպատակային հատկացման և բաշխման քաղաքականություն, որը կբխի համալսարանի առաքելությունից և ռազմավարական նպատակներից,
2. ուսումնական սենյակները, լաբորատորիաները, հատկապես մասնաճյուղում, հագեցնել ուսումնական միջավայրի համար անհրաժեշտ տեխնիկական, հաշվողական, հեռահաղորդակցության արդիական միջոցներով,
3. ստեղծել փաստացի գործող ժամանակակից էլեկտրոնային գրադարան,
4. շահակիցներին տրամադրել բավարար կողմնորոշող տեղեկատվություն համալսարանում գործող ստորաբաժանումների առկայության և գտնվելու վայրի մասին,

5. արդիականացնել և ավելի դինամիկ դարձնել համալսարանի կայքը՝ այն հագեցնելով համալսարանական կյանքի գործառույթները համակողմանիորեն արտացոլող տեղեկատվական նյութերով,
6. մշակել համակարգված փաստաթղթավորման հստակ ընթացակարգ, ներդնել փաստաթղթաշրջանառության էլեկտրոնային համակարգ՝ տեղեկատվության կառավարման արդյունավետության բարձրացման նպատակով,
7. հայթայթել միջոցներ և հատկացնել հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողների և աշխատակազմի համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծմանը,
8. բարձրացնել կրթության հարմարավետության և հակահրդեհային անվտանգության աստիճանը:

Հասարակական պատասխանատվություն.

1. մշակել պետության և հասարակության առջև իրական հաշվետվողականությունն ապահովող քաղաքականություն, ընթացակարգեր և մեխանիզմներ,
2. վերլուծել վերջին հինգ տարիների ընթացքում հասարակությանը տրամադրված տեղեկատվության արդյունավետությունը բուհում իրականացվող գիտակրթական գործունեության որակական բարելավման առումով,
3. ակտիվացնել և արդիականացնել հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի հաստատման գործիքները,
4. ձևավորել հասարակությանը գիտելիքի (արժեքների) փոխանցման հուսալի համակարգ՝ իրեն բնորոշ գործառույթներով:

Արտաքին կապեր և միջազգայնացում.

1. մշակել արտաքին կապերի և միջազգայնացման հստակ ռազմավարություն, իրականացնել միջազգային բենչմարքինգ,
2. մեծացնել օտար լեզվի իմացությամբ անձանց և օտար լեզվով դասավանդվող ՄԿՕ-ների քանակը,
3. ապահովել տարբեր դրամաշնորհային և կրթաթոշակային ծրագրերի մասին դասախոսների և ուսանողների տեղեկացվածությունը և խրախուսել նրանց մասնակցությունը:

Որակի ներքին ապահովման համակարգ.

1. համալսարանի կառավարման տարբեր մակարդակներում մշակել որակի ներքին ապահովման շրջանակ (ռազմավարական և գործառնական նպատակներ և խնդիրներ, գործողությունների պլաններ, հաշվետվություններ և այլն),
2. որակի ներքին ապահովման համակարգում ներդնել կատարողականի ցուցիչներ,
3. մշակել գործողությունների պլան և ժամանակացույց՝ համակարգելու համար որակի ապահովման ձեռնարկի պատրաստման աշխատանքները,
4. վերապատրաստել համալսարանի անձնակազմին՝ ներառելով համալսարանի բոլոր ստորաբաժանումները, (այդ թվում՝ մասնաճյուղը)՝ օգտագործելով «ՀՀ մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնի» կողմից մշակված և հրատարակված նյութերը,
5. մշակել որակի ապահովման համակարգում հարցումների անցկացման մեթոդաբանություն, վերլուծությունների արդյունքների ներդրման ընթացակարգեր,
6. մշակել մեխանիզմներ՝ որակի ապահովման շրջափուլում բոլոր շահակիցների համամասնական մասնակցության համար:

Իրականացվել է նաև համալսարանի գործընկերային գնահատում միջազգային չափանիշներին համապատասխան, որը միտված է բուհի միջազգային մակարդակով մրցունակության բարձրացմանը և համալսարանի ԵԲԿՏ ինտեգրմանը:

Դիտարկումներ

- Որակի ապահովման շրջանակը (առաքելություն, տեսլական, ռազմավարական նպատակներ և խնդիրներ, առանցքային արժեքներ, գործողությունների պլաններ, կատարողականի ցուցիչներ և այլն) բավականին թույլ է մշակված: Բուհի ֆինանսական պլանը և ռազմավարական ծրագիրը փոխկապակցված չեն: Պլանավորումը պետք է լինի առավել լավ փաստթղթավորված և իրատեսական:
- Համալսարանի կազմակերպական կառուցվածքն ընդգծված հիերարխիկ է: Շահակիցները բավարար չափով ներգրավված չեն որոշումների ընդունման գործընթացում:
- Որակավորումների ազգային շրջանակի և Բոլոնյան գործընթացի ազդեցությունն առավել տեսանելի է դասընթացների, քան ՄԿԾ-երի մակարդակով:
- Հավաքագրվում են բազմաթիվ տվյալներ, սակայն պարզ չեն վերջիններիս իրական նպատակները, ինչպես նաև դրանց արդյունքներից բխող հաջորդիվ քայլերը:
- Մասնագիտության կրթական ծրագրերը դեռևս խիստ փոխկապակցված են պետության կողմից սահմանված կրթական չափորոշիչներին, վերջնարդյունքների ձևավորման վրա առավել նվազ ազդեցություն ունեն որակավորումների ազգային (եվրոպական) շրջանակը, աշխատաշուկայի և ուսանողների կարիքները, համալսարանի պրոֆիլը, ինչպես նաև այլ համալսարանների քենչմարքինգը:
- Դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներն աստիճանաբար համահունչ են դառնում ոչ միայն գիտելիքների, այլև՝ կարողությունների ձևավորման առումով:
- Ուսումնական պլանները կապակցված են, սակայն իրական միջազգայնացում ապահովելու համար բավականաչափ ճկուն չեն:
- Ուսումնական պլանների մշտադիտարկման և պարբերական վերանայման իրական ընթացակարգեր դեռևս մշակված չեն:
- Ուսանողները բարյացկամ են և բավարար չափով ներգրավված իրենց ուսումնառության գործընթացում: Օտար լեզուների և ՏՀՏ իմացության մակարդակը բարելավման կարիք ունի:
- Ուսանողների թվաքանակը (մասնավորապես մագիստրոսական ծրագրերում) շատ քիչ է, անցողիկ միավորները՝ բավական բարձր:
- Առկա են օտարերկյա ուսանողներ, սակայն դա այն չէ, ինչ մենք կոչում ենք միջազգայնացում:
- Հարկավոր է ավելի մեծ ուշադրություն դարձնել ուսանողների ուղղորդման, օժանդակման և խորհրդատվական ծառայություններին:
- Կարիերայի կենտրոնի առկայությունը դրական է, սակայն նրա գործունեությունը բարելավման կարիք ունի ինչպես գլխամասում, այնպես էլ մասնաճյուղում:
- Առկա չէ եվրոպական համալսարաններին հատուկ չեզոք անձերի (օմբուդսմեն) ինստիտուտը, որը կոչված է պաշտպանելու ուսանողների իրավունքները:

- Ուսանողներին մատուցվող ծառայություններն ունեն բարելավման կարիք: Չեն ստեղծված համապատասխան պայմաններ հատուկ կարքիներ ունեցող ուսանողների համար:
- Համալսարանի տարածքում առկա է նաև ավագ դպրոց, որն այդքան էլ նպատակահարմար չէ համալսարանական մշակույթի ձևավորման տեսանկյունից:
- Համալսարանի անձնակազմն օժտված է բարձր պրոֆեսիոնալիզմով, ներգրավված է և նվիրված իր աշխատանքին:
- Մարդկային ռեսուրսների կառավարումը բացակայում է: Չեն իրականացվում անձնակազմի գնահատում, կատարողականի վերլուծություններ, առկա չէ պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի մասնագիտական որակների բարելավման պլան:
- Հետազոտական և նորարարական գործընթացները թերմշակված են, և առկա չէ բարելավմանը միտված պլանավորում:
- Ենթակառուցվածքները գտնվում են պատշաճ սանիտարահիգիենիկ վիճակում, կատարվում են վերանորոգման աշխատանքներ, սակայն լաբորատորիաները չունեն բավականաչափ ժամանակակից սարքավորումներ և համակարգիչներ:
- Առկա է նոր տեխնոլոգիաների, էլեկտրոնային գրադարանի և ուսումնական նյութերի ներդրման անհրաժեշտություն:
- Հանրությանը մատուցվող ծառայությունները բացակայում են:
- Որակի ապահովման կենտրոնը չի համակարգում որակի ապահովմանը միտված գործունեությունը ողջ համալսարանում:

Խորհրդատվություն

1. Անհրաժեշտ է բուհի աշխատակիցների բոլոր կատեգորիաներին ակտիվորեն ներգրավել համալսարանի առաքելության, տեսլականի, առանցքային արժեքների սահմանման և վերանայման գործընթացներում: Համալսարանի առաքելությունը, տեսլականը, առանցքային արժեքները պետք է պարբերաբար գնահատվեն և ճշգրտվեն արտաքին շահակիցների կողմից:
2. Տեսլականը և առաքելությունը պետք է պարբերաբար վերանայվեն՝ ֆինանսական իրավիճակին համապատասխան:
3. Ուսումնառողները պետք է ավելի շատ ներգրավվեն որոշումների ընդունման գործընթացում:
4. Շատ կարևոր է ունենալ խորհրդատվական մարմին տարբեր մակարդակներում՝ գործատուների, աշխատաշուկայի ներկայացուցիչների, շրջանավարտների մասնակցությամբ:
5. Անհրաժեշտ է ներդնել որակի բարելավման համակարգը բուհի գործունեության կառավարման մակարդակում:
6. Մասնագիտության կրթական ծրագրերը վերանայելիս սկսել վերջնաքննություններից՝ ուշադրություն դարձնելով այն հարցին, որ ընդհանուր կարողությունները նույնպես գնահատվեն:
7. Առավել շատ տեղեկատվություն տրամադրել բուհի ուսումնառողներին և անձնակազմին Բոլոնիայի գործընթացի մասին:
8. Վերապատրաստել բուհի անձնակազմին՝ ուսանողակենտրոն ուսուցման և վերջնաքննություններին միտված դասավանդման ու գնահատման թեմաներով:
9. Առավել մեծ ուշադրություն հատկացնել ավարտական հետազոտական աշխատանքներին:
10. Իրականացնել միջազգայնացմանն ուղղված գործընթացներ: Առավել ճկուն դարձնել ուսումնական պլանները: Վերլուծել ուսումնական ծանրաբեռնվածությունը՝ ծանրաբեռնվածության և կրեդիտների քանակի իրական փոխկապվածության ստանալու համար:

11. Առավել մեծ ուշադրություն դարձնել անցողիկ բալերին և ուսումնառության միջին տևողությանը:
12. Ուշադրություն դարձնել դասավանդման մեթոդաբանությանը (մասնավորապես՝ լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպմանը):
13. Առավել մեծ ուշադրություն դարձնել որակի ապահովմանը միտված գործողությունների համակարգվածությանը բուհի գլխամասում և մասնաճյուղում (մշակել որակի ներքին ապահովման ձեռնարկ):

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ ՆՇՎԱԾ ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱՑՄԱՆ ԲՈՒՀԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանը, հիմք ընդունելով փորձագիտական զեկույցում տրամադրված խորհրդատվությունները, մշակել է թերությունների վերացման ծրագիր, որով հանձն է առել իրականացնել իր գործունեության բոլոր տիրույթներին վերաբերող 10 չափանիշներում փորձագիտական խմբի տրամադրած հիմնական խորհրդատվությունները:

Փորձագիտական խումբն, ուսումնասիրելով Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի թերությունների վերացման ծրագիրը, եզրակացնում է, որ բուհն ընդհանուր առմամբ ընկալել և ընդունել է փորձագիտական խմբի խորհրդատվությունները: Հրատապ փոփոխություն կամ բարելավում պահանջող խորհրդատվությունների զգալի մասը ներառված է ծրագրում, և դրանց իրականացումը նախատեսված է առաջիկա երեք տարիների ընթացքում՝ մինչ 2017 թվականի վերջը: Այնուամենայնիվ, հարկ է նշել, որ փորձագիտական խմբի խորհրդատվություններից բխող և հրատապ լուծում պահանջող մի շարք խնդիրներ բարելավման պլանում մնացել են ստվերում կամ ներկայացվել են ոչ բավարար ձևով: Ակնհայտ է, որ համալսարանն ավելի շատ կարևորում է իր գործունեությանը վերաբերող տարբեր ոլորտներում տրամաբանորեն կապ չունեցող առանձին միջոցառումների իրականացումը, որոնց մեծամասնությունը կապված է գործընթացների փաստաթղթային կանոնակարգման հետ, մասնավորապես՝ որոշ կարգերի, քաղաքականությունների, փաստաթղթերի փաթեթների մշակմանը:

Տասը չափանիշների տիրույթներում նախատեսված միջոցառումների համար կազմված չէ գործողությունների հստակ ծրագիր, առկա չէ սահմանված քայլերի տրամաբանական հաջորդականություն, ոչ բոլոր գործողությունների համար են հստակ նշված պատասխանատու անձինք/խմբեր:

Իրականացման վերջնաժամկետները թեև հիմնականում նշված են, սակայն ոչ բոլոր դեպքերում են իրատեսական: Հրատապ փոփոխություն կամ բարելավում պահանջող խորհրդատվությունների հիման վրա պլանավորված միջոցառումները նախատեսված է իրականացնել առաջիկա երեք տարիների ընթացքում՝ մինչ 2017 թվականի վերջը, ինչն այդքան էլ իրատեսական չէ՝ հաշվի առնելով համալսարանի առկա ներուժը և խնդիրների լուծման ժամանակատարությունը: Հիմնախնդիրների հետ կապված գործողությունների մեծամասնության դեպքում պահանջվում է լրացուցիչ հստակեցում դրանց հաջորդականության և քայլերի իրականացման տրամաբանորեն հիմնավորված ժամկետների առումով:

Թեև հրատապ փոփոխություն կամ բարելավում պահանջող խորհրդատվությունները ներառված են ծրագրում, այնուամենայնիվ բացակայում է տեղեկատվությունն այն մասին, թե ինչ նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ կպահանջվեն խորհրդատվությունների և բարելավումների իրականացման համար, որոնք են դրանց ձևավորման հնարավոր աղբյուրները:

Թերությունների վերացման ծրագրում ամրագրված չեն գործողությունների նպատակի իրականացմանն ուղղված քայլերի չափերի ու տեսանելի վերջնարդյունքներ, ինչպես նաև սահմանված չեն ցուցիչներ՝ գործընթացների իրականացումը գնահատելու նպատակով, ինչի արդյունքում չի երևում, թե տվյալ գործողության ավարտին որակական ինչպիսի փոփոխություններ կարող են լինել:

- **«Առաքելություն և նպատակներ»**

- Թվում է, թե բուհն առաջնահերթ պետք է համարեր փորձագիտական խմբի տրված խորհրդատվությունն՝ ուղղված բուհի առաքելության, նպատակների և խնդիրների հստակեցմանը, «Ռազմավարական քարտեզի» մշակմանը, բուհի առաքելության, ռազմավարական ծրագրի և ֆինանսական պլանների փոխկապակցմանը, մինչդեռ բուհը պլանավորում է «Ռազմավարական պլանավորման ուղեցույցի» և ՄԿԾ-ների բարելավման մեխանիզմների մշակում, ինչը, փորձագիտական խմբի կարծիքով, բավարար չէ բուհի հեռանկարային զարգացման արդյունավետությունը գնահատելու տեսանկյունից:

- **«Կառավարում և վարչարարություն»**

- Փորձագիտական խմբի կարծիքով, բուհի համար հրատապ է ճշգրտումներ կատարել բուհի կազմակերպական կառուցվածքում՝ Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի և Գյումրու «Շիրակացի» մասնաճյուղի միջև կազմակերպական կապերի և կառավարման հարաբերությունների հստակեցման նպատակով: Ստվերում թողնելով այս խնդիրը՝ բուհը պլանավորում է զարգացնել կապը Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի և Գյումրու «Շիրակացի» մասնաճյուղի միջև համատեղ ծրագրերի մշակմամբ և իրականացմամբ: Պլանավորված գործողության վերաբերյալ բացակայում են անհրաժեշտ մանրամասներ (համատեղ ծրագրերի ուղղությունները, ժամկետները, անհրաժեշտ մարդկային և ֆինանսական ռեսուրսները, արդյունքների գնահատման չափանիշները):
- Փորձագիտական խումբը կարևորել էր բուհի գործունեության վրա ազդող գործոնների համակարգված վերլուծությունը, կրթական և այլ գործունեության համար մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսների համապատասխանության վերաբերյալ հիմքերի ստեղծումը, կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պլանների նպատակների, բովանդակության և իրականացման մեխանիզմների հստակեցումը, ինչը բուհը պլանավորում է իրականացնել մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսների, բուհի գործունեության վրա ազդող գործոնների, պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի վերապատրաստման արդյունքների վերլուծության գործիքների ստեղծման միջոցով: Այնուամենայնիվ, բացակայում է բարելավմանն ուղղված տրամաբանորեն փոխկապակցված գործողությունների հաջորդականություն՝ հստակ ժամկետներով, պահանջվող մարդկային և ֆինանսական ռեսուրսներով, պատասխանատու անձանցով: Բացակայում են գործողությունների իրականացման արդյունքների գնահատման չափանիշները:
- Էթիկայի կանոնների և որոշումների կայացման ընթացակարգերի մշակման, որոշումների կայացման գործընթացներն ավելի թափանցիկ դարձնելու մասին փորձագիտական խմբի տված խորհրդատվության վերաբերյալ բուհը պլանավորում է մշակել համալսարանի էթիկայի կանոններ և դրանք օգտագործել վարչարարական գործունեությունը

գնահատելու համար: Պլանավորված այս գործողության վերաբերյալ բացակայում են անհրաժեշտ մանրամասներ (ծրագրերի ուղղությունները, ժամկետները, անհրաժեշտ մարդկային և ֆինանսական ռեսուրսները, արդյունքների գնահատման չափանիշները): Դրա հետ մեկտեղ հստակ չէ, թե որոշումների կայացման գործընթացը թափանցիկ դարձնելու ինչ կոնկրետ քայլեր են պլանավորվում:

— Ներքին որակի ապահովման նպատակով փորձագիտական խմբի տրված խորհրդատվության հիման վրա բուհը պլանավորել է «Հայրուսակ» համալսարանում ձևավորել որակի ապահովման մշակույթ «պլանավորում-իրականացում-գնահատում-բարելավում» սկզբունքով, և որպես համակարգ այն ներդնել կառավարման տարբեր մակարդակներում: Այնուամենայնիվ, հստակեցված չէ այս ուղղությամբ իրականացվելիք գործողությունների տրամաբանական հաջորդականությունը:

• **«Մասնագիտության կրթական ծրագրեր»**

— Այս տիրույթում առկա թերությունները վերացնելու նպատակով բուհը պլանավորում է մշակել մեթոդական փաթեթ, որը փորձնական կկիրառվի համալսարանի երեք ՄԿԾ-ների համար: Սակայն հստակեցված չէ փորձնական ծրագրի շրջանակներում իրականացվելիք գործողությունների հաջորդականությունը, բացակայում են տվյալներ խնդիրների իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային և ֆինանսական ռեսուրսների մասին:

• **«Ուսանողներ»**

— Այս տիրույթի վերաբերյալ հստակ չէ, թե հատկապես ինչ ծրագրեր պետք է իրականացվեն թերությունների վերացման ծրագրում նշված ուղղություններով, կամ ինչ քայլերով, մարդկային ու ֆինանսական ինչ միջոցներով: Բացակայում են նաև գործողությունների արդյունավետության գնահատման չափանիշները:

• **«Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնառական կազմ»**

— Այս տիրույթում առկա թերությունները շտկելու համար բուհը պլանավորում է մշակել վարչական, պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնառական կազմերի պաշտոնների անձնագրեր, որոնց միջոցով հետագայում կգնահատվեն և կվերլուծվեն կատարողականները, կանցկացվեն ատեստավորումներ: Բուհը նաև նշել է, որ ներկայումս իրականացնում է մասնագիտական որակների բարելավման գործընթաց չորս ուղղություններով՝ մասնագիտական գիտելիքների նորացում, մանկավարժական վարպետության կատարելագործում, ուսումնական գործընթացում ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառման հմտություններ և օտար լեզվի իմացության մակարդակի բարձրացում: Այնուամենայնիվ, պլանավորված քայլերը հիմնավորված չեն համապատասխան տեղեկատվությամբ՝ վերջնաժամկետների, պատասխանատուների, պահանջվող ռեսուրսների, արդյունքների գնահատման չափանիշների առումով:

• **«Հետազոտություն և զարգացում»**

— Թեև բուհի կողմից ներկայացված թերությունների վերացման ծրագրում առկա է հստակ գործողությունների թվարկում, այնուամենայնիվ, խորհրդատվությունների իրականացմանը միտված միջոցառումները չունեն տրամաբանական հաջորդականություն, անհրաժեշտ ռեսուրսների (ֆինանսական և մարդկային), ժամկետների, վերջնարդյունքների հստակ սահմանում և համակարգված չեն: Բուհը նաև

պլանավորել է մշակել հետազոտական գործունեության միջազգայնացման հստակ քաղաքականություն, մինչդեռ պլանավորված չէ փորձագիտական խմբի առաջարկած գիտահետազոտական աշխատանքների համակարգված միջնաժամկետ և երկարաժամկետ ծրագրերի մշակումը՝ ուսանողների և երիտասարդ դասախոսների ընդլայնված ներգրավմամբ: Բացակայում է հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմների մշակմանը միտված միջոցառումների պլանավորումը:

- **«Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ»**

— Այս տիրույթում առկա խնդիրների լուծման նպատակով թեև բուհը թվարկում է փորձագիտական զեկույցում նշված խորհրդատվությունների հիման վրա կատարված և պլանավորվող մի շարք միջոցառումներ, այնուամենայնիվ, բացակայում է ռեսուրսների նպատակային հատկացման և բաշխման քաղաքականության մշակմանն ուղղված միջոցառումների հստակ ձևակերպված ծրագիրը: Բուհը պլանավորել է գնահատել համալսարանի առկա ենթակառուցվածքն ու ռեսուրսները և գնահատման արդյունքների հիման վրա ֆինանսական ռեսուրսների համապատասխան ներդրումներ կատարել ենթակառուցվածքի զարգացման նպատակով, սակայն բացակայում է անհրաժեշտ տեղեկատվությունն այս կարևոր միջոցառմանն ուղղված գործողությունների տրամաբանական հաջորդականության, անհրաժեշտ ռեսուրսների ծավալների, ժամկետների, պատասխանատու անձանց, արդյունքների գնահատման չափանիշների վերաբերյալ:

- **«Հասարակական պատասխանատվություն»**

— Բուհը նշում է, որ այս տիրույթի վերաբերյալ փորձագիտական խմբի տված խորհրդատվությունների որոշ մասի ուղղությամբ արդեն իսկ իրականացվում են միջոցառումներ, մասնավորապես լայնորեն օգտագործվում են հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի հաստատման գործիքները, ինչպես նաև բուհը պլանավորում է մշակել հասարակության հետ կապերի հատուկ քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, բացակայում է փորձագիտական խմբի կարծիքով բուհի համար խիստ կարևոր գործողությունների տրամաբանական հաջորդականությունն՝ ուղղված պետության և հասարակության առջև իրական հաշվետվողականությունն ապահովող քաղաքականության, ընթացակարգերի և մեխանիզմների մշակմանը:

- **«Արտաքին կապեր և միջազգայնացում»**

— Այս տիրույթում առկա թերությունների շտկման նպատակով բուհը պլանավորում է մշակել արտաքին կապերի և միջազգայնացման հստակ ռազմավարություն, սակայն բացակայում են գործողությունների տրամաբանական հաջորդականությունը, անհրաժեշտ ռեսուրսների (ֆինանսական և մարդկային) ծավալները, ժամկետները, պատասխանատու անձինք, արդյունքների գնահատման չափանիշները:

- **«Որակի ներքին ապահովման համակարգ»**

— Փորձագիտական խմբի խորհրդատվության հիմնական կետերից էր համալսարանի կառավարման տարբեր մակարդակներում որակի ներքին ապահովման շրջանակի

(ռազմավարական և գործառնական նպատակներ ու խնդիրներ, գործողությունների պլաններ և ժամանակացույց, հաշվետվություններ և այլն) մշակումը, կատարողականի ցուցիչների ներդրումը որակի ներքին ապահովման համակարգում: Ստվերում թողնելով այս երկու կարևոր խնդիրները՝ բուհը պլանավորում է առանձին գործողություններ, որոնք թեև համահունչ են փորձագիտական խմբի խորհրդատվություններին, սակայն չեն ապահովում գործողությունների տրամաբանական հաջորդականություն: Բուհը մասնավորապես պլանավորում է Գյումրու «Շիրակացի» մասնաճյուղում ստեղծել որակի ներքին ապահովման ստորաբաժանում, մշակել որակի ներքին ապահովման գործընթացի մեջ շահակիցներին ներգրավելու մեխանիզմներ, իրականացնել բենչմարքինգ ՀՀ և արտասահմանյան բուհերի միջև՝ որակի ապահովման քաղաքականության լավագույն փորձը վեր հանելու նպատակով և այլն: Բացակայում են պլանավորված միջոցառումների/գործողությունների կատարման ժամկետները, կատարող պատասխանատու անձինք/խմբերը, պահանջվող ֆինանսական և մարդկային ռեսուրսները, արդյունքների գնահատման չափանիշները:

Եզրահանգում. Փորձագիտական խումբը կարծում է, որ Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի կողմից ներկայացված թերությունների վերացման ծրագրում փորձագիտական խմբի խորհրդատվություններից բխող և հրատապ լուծում պահանջող մի շարք խնդիրներ մնացել են ստվերում կամ ներկայացվել են ոչ բավարար ձևով: Արդյունքում՝ տասը չափանիշների տիրույթներով նախատեսված բարելավումների համար կազմված չէ միջոցառումների հստակ ծրագիր, առկա չէ սահմանված քայլերի տրամաբանական հաջորդականություն, ոչ բոլոր գործողությունների համար են նշված իրատեսական ժամկետներ և պատասխանատու անձինք/խմբեր:

Ելնելով վերոգրյալից՝ ՈԱԱԿ-ը Հավատարմագրման հանձնաժողովին առաջարկում է իր որոշման մեջ խթանել ԵՀՀ-ին՝

- 1) առաջնահերթ լուծում տալ մասնագիտության կրթական ծրագրեր, հետազոտություն և զարգացում, պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ, ենթակառուցվածքներ և ռեսուրսներ, արտաքին կապեր և միջազգայնացում, որակի ներքին ապահովման համակարգ ոլորտներում առկա խնդիրներին,
- 2) «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգի 12 կետով կամ Հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից սահմանված ժամկետներում պարբերաբար ՈԱԱԿ ներկայացնել գրավոր զեկույց իրականացված գործողությունների արդյունքների վերաբերյալ,
- 3) նկատի ունենալով համալսարանի՝ ԵԲԿՏ ինտեգրման հավակնությունները՝ վերանայել Ծրագիրը, հաշվի առնելով միջազգային չափանիշներին համապատասխան գործընկերային գնահատման արդյունքները և խորհրդատվությունները,
- 4) բուհի կողմից ներկայացված փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագրի վերանայման ժամանակ հաշվի առնել սույն եզրակացության մեջ նշված դիտողությունները ծրագրի վերաբերյալ:

Իրինա Վանյան, փորձ. խմբի ղեկավար

Հարություն Մարգարյան, համակարգող

Փորձագիտական խմբի կազմը.

Իրինա Վանյան՝ ՃՇԱՀ, դոցենտ, տնտեսագիտության թեկնածու, Հայաստանի Հանրապետություն, փորձագիտական խմբի ղեկավար,

Անդրե Գովարտ՝ միջուկային ֆիզիկայի դոկտոր, Սան Լյուվենի համալսարանի պրոֆեսոր, Բելգիայի Թագավորություն, փորձագիտական խմբի անդամ,

Կոնստանտին Ենկոյան՝ ԵՊԲՀ, կենսաքիմիայի անբիոնի պրոֆեսոր, կենս. գիտ. դոկտոր, Հայաստանի Հանրապետություն, փորձագիտական խմբի անդամ,

Նարինե Հեքեքյան՝ ԵՊԼՀ հայագիտության ամբիոնի դոցենտ, բան. գիտ. թեկնածու, Հայաստանի Հանրապետություն, փորձագիտական խմբի անդամ,

Արմինե Յարալովա՝ ՀՊՏՀ մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի ուսանողուհի, Հայաստանի Հանրապետություն, փորձագիտական խմբի անդամ:

ՈԱԱԿ-ի աջակցող անձնակազմ

Հարություն Մարգարյան - ՈԱԱԿ-ի Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի աշխատակից, Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման համակարգող:

Նիերի-Գրեյս Բարդակչյան - Երևանի «Հայբուսակ» համալսարանի ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման թարգմանչուհի

ԱՄՓՈՓ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ³

Փորձագիտական խումբն իր գնահատումը ըստ հավատարմագրման չափանիշների ներկայացրել է հետևյալ աղյուսակով.

ՉԱՓԱՆԻՇ	ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
1. Առաքելություն և նպատակներ	բավարար
2. Կառավարում և վարչարարություն	բավարար
3. Մասնագիտության կրթական ծրագրեր	անբավարար
4. Ուսանողներ	բավարար
5. Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմ	բավարար
6. Հետազոտություն և զարգացում	անբավարար
7. Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ	անբավարար
8. Հասարակական պատասխանատվություն	անբավարար
9. Արտաքին կապեր և միջազգայնացում	անբավարար
10. Որակի ներքին ապահովման համակարգ	անբավարար

³Գնահատումը կատարելիս փորձագիտական խումբը հետևել է «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման կարգին» և Փորձաքննության անցկացման ձեռնարկում նկարագրված ընթացակարգին՝ իրականացնելով նախ չափորոշիչների, ապա նաև՝ չափանիշների գնահատում: Կիրառվել է «անբավարար» և «բավարար» սանդղակը:

Փորձագիտական խումբը գնահատելիս օգտվել է հետևյալ սկզբունքներից.

- անբավարար է, եթե չափանիշի պահանջներին չի համապատասխանում, նման ձևով շարունակելն անթույլատրելի է, և հրատապ բարելավումների անհրաժեշտություն կա,
- բավարար է, եթե համապատասխանում է չափանիշի պահանջներին՝ չնայած որ կարող է լինել բարելավման անհրաժեշտություն: